

DEBRECZENI HIRLAP

Előfizetési árak: Egész évre 10 frt., félévre 5 frt., negyedévre 3 frt. 50 kr. egy hóra 1 frt.

Megjelenik mindennap, vasárnap kivételével.

A szerkesztésért felelős

Kutasi Imre

kiadó s lantulajdonos.

Szerkesztőség: Nagy-Várud-utca 2087. sz. Gáll-ház. (emelet).

Kiadóhivatal: Nagy-Várud-utca 2087. sz. Gáll-ház (földszint).

Hirdetések a legméréselőbb árszámítás mellett vezetik be.

Egyes szám 4 kr.

Társadalmunk.

Debreczen, január 21.

A fejlődés korát éli a magyar nemzet. Fő, forrong benne az őserő s a nemzeti lényeg alakulása még nem bevégezett tény, hanem csak a vegyi folyamat egy átmenő állapota. A szerves és szervezeten anyagok még erős különválásban vannak; az egyik leülepszik a fenékre, a másik csomósodva uszkal a folyadékban, a harmadik réteg a felszínre csap föl s ebből is habzó, tajtékzó fehér anyag válik külön, mely ki-kicsap az üst szélein s mint gőz keresi a távolságot.

Ez a kép erősen szimbolizálja a magyar társadalmi állapotokat mostanában.

Sehol a világon nincs olyan tagolt állapotban a nemzetet, sehol a világon annyi balfelfogás, annyi előítélet, annyi türelmetlenség nem nyilatkozik meg a társadalomban, mint minálunk.

Majdnem olyan színe van a dolognak nálunk, mintha visszafelé haladnánk a középkor századaiba; mintha nem is hallottunk volna még az egyenlőség, a testvériség martiroktól szentté avatott tanairól.

Az ősnemes csak lóhátról beszél a köznemessel, ez meg csak kis ujját nyújtja az ujonnan nemesített polgárnak. Emez pedig kiemelkedni érzi magát a polgári osztályból és kegyelmet gyakorol az értelmi osztály iránt, ha szóba áll vele. A lateiner felesége lenézi a kereskedő nejét, ez meg az iparost, a ki viszont talál egy nálánál

még alacsonyabban álló népréteget, melyel fölényét éreztesse.

Ez a létra aztán másképp alakul, a mint vallási és felekezeti szempont, vagy vagyoni állapot képezik a hágsó fokozatait, a melyen az emberek kapaszkodnak, vagy lebzselnek. Mert nem okvetlenül szükséges, hogy valaki maga szerezzé a vagyont ahhoz, hogy kisebb vagyonu polgártársait lenézzé s nem okvetlenül szükséges, hogy valaki abban a hitben szülessék, amelyben él, azért az egyik vallásfelekezet nyilvánosan leajnája a másikat s meggunyolja lelki meggyőződéseit.

Ezekből a nyilvánvaló ferdeségekből származik minden nyomoruságunk, minden társadalmi veszedelmünk.

A míg nem lesz egyöntetű, erőteljes nemzeti irányu magyar társadalom, a míg az osztályok egymással csak ujjhegygyel érintkeznek s üres léhaságok képezik a boldogulásnak egyetlen alkatelemét, addig nem fog eloszlani az a sivárság, mely most a társadalmi cselekvést törpévé békíti s valósággal a porba sújtja a haladás iránt való vágyat.

Ha a karriérhez manapság elégséges egy czimmerrel himzett zsebkezdő vagy aranysegélyű czvikker, akkor minek csodálkozunk az igazi erőteljes tehetség, az ambíció és önérték háttérbe szorulásán. A hatalmas tudós, akit a nemzeti géniusz nemzedékek átalakítására predesztinált, félre fog állani a tudós szerénységével, mihelyt a köztéren egy cifra, üres és léha uracscaal kell összeütköznie.

Ezért van aztán, hogy ha a nemzeti társadalomhoz, az erős, egységes, hatalmas nemzeti társasághoz szólunk, hát nem jelentkezik senki, üres pusztába kiáltunk, mert a nemzetet éppen azok nem képezik nem képviselik erőteljesen, akik azt hiszik hogy csakis ők és egyedül ők képezik a nemzeti erőt.

Ennek pedig meg kell változnia rövid időn.

Azt hisszük, hogy az a vegyi folyamat, mely az üstben most folyik, a közel jövőben fog elérkezni ahhoz az időponthoz mely a benne forrongó folyadékot egyöntetűvé, egyforma vegyületté főzi s kidobja magából a salakot, a felszínen uszó s csak üres buborékokból álló habot.

Az egyöntetű, az együttérző, az összetartó, igazán magyar társadalom fogja átvenni a nemzeti missziót, mely még betöltésre vár, hogy szilárdan ellentálló bástyáit építse meg a magyar nemzet jövőjének.

Csak ne keressük azokat a hajszálvonalakat, a melyek elválasztanak bennünket, hanem lássuk meg azokat a nagy érdekeket, a melyek követelik azt, hogy összetartsunk.

Az összetartás, az együttértés legyen az egész nemzet legkiválóbb célja, akkor erős lesz a nemzet és egészében küzd a széthuzás ellen.

Akkor lesz magyar nemzeti társadalom.

A DEBRECZENI HIRLAP TÁRCZAJA

A férj.

Valamely ezudar érzés hajtotta haza. Maga sem tudta volna megmondani, mit érzett, csak nyugta nem volt, nem tudott maradni sehol. Néha elszorult a szive, néha meg mintha a karjai zsibbadtak volna el, — úgy érezte. Végre is erőtt vett rajta ez a furesza érzelem s haza ment.

Othon minden csöndes volt. A konyhában sötétség terjengett, az előszoba nem kevésbé sötét volt.

— Bolondság — gondolta — s érezte, hogy elpirul arra a gondolatra, a mely ide kergette. Hogy is támadhatott a szivében az a csuf érzés. Hogy is gyanusithatta még gondolatban is a feleségét, azt az édes szőke asszonykát, akinek ő volt az első, az egyetlen álma.

Visszafordult, hogy úgy, a mint jött' zajtalanul elmenjen újra. Nagyon szégyelte magát s úgy ossont kifelé. Utközben azonban mást gondolt. Megbünteti önmagát s megtráfalja a feleségét. Othon fog várni az asszonyra előbb azonban virágért megy.

Kisurrant az előszobajáton s jókedvűen nyitott be a virágáruhoz s a mennyi fehér szegfüje volt, mind össze vásárolta s egy áriási fehér csokorral sietett haza. Pajkos dalt dudorázva lépett a sötét előszobába, majd az ebédlőbe. Egyszerre meghökkent. A hálószoba ajtó kulcsjában keskeny fényesik szűrődött ki az ebédlőbe.

Vissza folytot lélekzettel, lábuj hegyen közeledett az ajtó felé s nem volt hozzá ereje hogy lehajoljon a kulcsjához. Odatámasztotta az ajtóhoz, hozzásimult az ajtófélfához és hallgatózott.

Nem hallott egyebet, csak a saját szive verését. Agyában megzsibbadtak a gondolatok homlokán hideg verejték gyógyozott s önkéntelenül görcsösen szoritotta a szegfücsokrot, mintha meg akarná fojtani azokat az ártatlan fehér virágokat.

Egyszerre úgy rémlett előtte, mintha halálana valamit. Nem tudta. elfojtott kacagás, tört sóhaj, vagy csökesattanás-e, csak azt érezte, hogy a szivét marcangolja valamely mondhatatlan kinszenvedés. Aztán nem hallott semmit, csak ott állott megmerevedve, tehetetlenül, megbénulva.

Hirtelen fölriadt Dallamos. csengő női hang szűrődött át az ajtón. A felesége hangja

Olyan ismerős, olyan szivhezszóló. Olyan üdvöztadó az a hang, a mikor félig sugva ejti ki azt az egyetlen szót:

— Édes!

És fölviharzik a szive. Ezen a hangon szólt mindig hozzá, ezt a szót sugta a fülébe, a mikor mámorba ringatta a szivét ezt a szót, a melyben benne foglaltatik az ő hitvallása, élete, üdve. ezt a szót megszejteleníti az az asszony...

Ökölbe szorul a keze s megdöngeti vele a falat.

Néma csönd odabenn a hálószobában. Majd egy ijedt hang suttozja:

— Valaki jár az ebédlőben.

— Megnézom.

Mint a villám cikázik végig a férfi agyán e gondolat, hogy azt, a ki kilép megfojtja. Egy szó, egy kiáltás nélkül. Reáveti magát, mint tigris a prédára s ha nem bír vele az öklivel, szétmarcangolja a fogával s erre a gondolatra úgy összeszeritja fogait, hogy csikorognak.

Mikor az ajtó megnyílik, egyenesen a torkához kap annak, a ki kinyitotta.

Az csak a levegőbe kap s hörögve bukik térdre.

A képviselőház pénteken, f. hó 21-ikén d. e. 10 órakor ülést tart. Napirenden lesz a számvizsgáló bizottság jelentése a képviselőháznak 1897-évi első felére vonatkozó számadatairól és az 1898 évben kiállítandó ujonczok megajánlásáról szóló törvényjavaslat és az ezzel kapcsolatos honvédelmi miniszteri jelentések az önkéntesek tisztvi vizsgájának 1896-1897-ik évi eredményéről és a magyar ezredéknél előfordult öngyilkosságokról. Szilágyi Dezső, a képviselőház elnöke, ugyancsak a mai ülés végén tájékoztatta a Házat arról is hogy a költségvetés tárgyalását minden valószínűség szerint hétfőn kezdik meg. — Közvetlenül a holnapi ülés előtt háromnegyed tíz órakor az osztályok fognak megalakulni.

Országgyűlés.

Budapest, jan. 20.

Tovább „alakult” a ház. Ma megint csak szavaztak a honatyák. megválasztván a bizottságokat. A kép nem változott csak olyan volt, mint csupán a választási listák nőttek meg imponáló nagyságra. Tegnap csak czédulák voltak ma akkorra papirkendőkké váltak a honatyák, hogy egy-egy apróbb herczegséget be lehetett volna takarni velük. — Szilágyi Dezső elnököt és Eszterházy Kálmán olvasa a névsort.

Az első olvasat eltartott tizenegyöt háromnegyed tizenkettőig, a mikor aztán Nyegre László olvasta fel a távollévők neveit.

Dele leadták a szavazatokat.

— Az eredményt — jelentette az elnök a holnapi ülésen fogják a jegyző urak a Ház elé terjeszteni.

A holnapi ülésnek tárgyai lesznek: az osztályok elrendezése, a számvizsgáló bizottság jelentése, utána az ujjonczjavaslat tárgyalása.

A debreczeni és Debreczen vidéki képviselők közül Oláh József a gazdasági, dr. Kola János az igazságügyi, Ilyés Bálint a könyvtári, dr. Király Ferencz a közgazdasági, Koronis Ferencz a közlekedésügyi és az összeférhetetlenségi törvényt revidáló, Marjai Péter a közlekedésügyi, Szinay Gyula a naplóbiráló, Tóth János a véderő, Papp Elek és Rigó Fe-

jencz a földmivélségi, Polonyi Gáza az öszszeférhetetlenségi törvényt revidáló bizottságok tagjaiul vannak jelölve.

Szilágyi Dezső, a képviselőház elnöke, ugyancsak a mai ülés végén tájékoztatta a Házat arról is, hogy a költségvetés tárgyalását minden valószínűség szerint hétfőn kezdik meg.

Zola hadjárata.

Budapest, január 19.

Azoknak az antiszemita tüntetéseknek, a melyek színhelye volt Páris a legutóbbi napokban több a füstje, mint a lángja. Még pedig tömjénfüst az a mit utána érezni lehet. Teljesen tisztában van vele most már mindenki, hogy a klerikális-monarkista szövetségesek szitják a mozgalmat. Fizetett agitátorok jelennek meg este 6 órakor, a mikor a boulevardok a legélénkebbek és rendezik a hecchezet. A vidéki hajszáknak is ugyanaz a forrásuk. A nagy publikum most már kezd e bérenczek ellen állást foglalni. Lepisszegei és kifütyöli a tüntetőket s ha mihamar be nem szűnik az agitáció. alapos kilátásuk van az elveretésre.

Külömben a mozgalom gyengül máris és Zola bátor hadjárata csak most kezd hatását éreztetni. Egyre növekszik azok száma, a kik rokonszenvükkel teljesen Zola felé fordulnak, a ki ezirvel kap a világ minden tájáról üdvözlő és biztató táviratokat és leveleket.

Zola-interview.

A londoni Star párisi tudósítója felkereste Zolát, hogy megkérdezze őt hadjáratának kilátásairól.

A beszélgetés folyamán Zola többek közt ezeket mondta:

— Minden csak összejárás, összeesküvés! Először is titokban fogták Dreyfust valatára. Mi igazság volt ebben? Tudja annál a 2-3 jelen volt személynél több Franciaországban azt, a mi ezen a vallaton történt, s melyért most Franciaországnak pirúnia kell? Azt mondják, hogy terhelő iratok voltak a bíróság kezében. De hát hol voltak? De hát hol vannak? Kinek a birtokában vannak? Ha tényleg léteznek, nekem, önnek — és az egész világnak joga van tudni, hogy

ezek az iratok milyen természetűek s hogy Dreyfus kapitány miért szenved ott a számkivetésben — túl a tengeren!

— Zola fel alá kezdett járni a kis szobában; izgatottsága nőttön nőtt.

— Nem, nem, nem — folytatta — még nincs vége, csak most kezdődik. Egy új fejzet veszi a mai nappal kezdetét. A dolog így áll jelenleg: Vélemény szerint vagy Dreyfus vagy az egész haditörvényszék, mely elítélte, bűnös — s az én nézetem az, hogy Dreyfus ártatlan. Most azonban más adatokra bázírozhatom vádat. Az a rosszakaratu egyen, a ki az egész szégyenletes és megalázó botránynak az okozója, nem más, mint Colonel du Paty de Clam. Ő volt az, a ki az egész eljárást legjobban siettetette. A Dreyfus ügy „jogi tévedés”-ében a legbűnösebb ember ez a nyomorult, a ki nem akarok még gyalázóbb néven nevezni, a ki a legvétkesebb cselszövényekre is kész volt, csak hogy minél több gyalazatot halmozhasson áldozatainak fejére.

— De a katonai törvényszék, mely csak nemrégiben új nyomozáshoz fogott...

— Igen — ez a törvényszék, — hát kikből állott? Merem állítani, hogy Mercier tábornok az erkölcsi bátorság teljes hiányával épp oly bűnös, mint de Clam, állítom, hogy Billot tábornok ismeri Dreyfus ártatlanságának összes bizonyítékait, s hogy ezeket a bizonyítékokat vagy megsemmisítette, vagy titokban tartja s fennen hangoztatom, hogy ez az ítélet volt a század legnagyobb igazságtalansága. — Boisdeffre és Gouse tábornokról is csak azt mondhatom, a mi Billotról. Mindannyian a legnagyobb részrehajlást, a legnagyobb mérészséget tanusították s egyik sem járt el úgy a hogy hivatalból el kellett volna járnia. Ha el fogja olvasni azt, a mit a mai lapokban irtam, meg fogja látni, hogy én tisztában vagyok azzal, a mi fellépésem miatt reám vár. De ez nekem közönyös. Nincs addig nyugodt álomom, míg mindent el nem követtem arra nézve, hogy a francia igazságszolgáltatás e szégyenfoltját kitorúljam.

— Ön tehát vétkesnek tartja Esterházyt?

Zola mosolygott a látszólag oly ártatlan kérdésre.

— Elfelejtette, hogy Picquard ezredesnek, mint a Bureau de renseignements főnökének, ke-

megállott s csodás nyugalommal így szólalt meg.

— Ám legyen! Nem állok az utatokba. Szeressétek egymást, ha tudjátok. Te elveszed feleségül, ha én félreállok?

— El!

— Te hozzámegysz?

Az asszony remegve intett igent.

Vörös Ádám arczán torz mosolygás suhant végig, — azután az ajtó felé ment, — majd lehuzta a kulcsot, — aztán kilépett az ebédlőbe s rájuk zárta a halószoba ajtaját.

Az asszony remegve fogódzott meg Barkas karjában.

— Mi lesz velünk? suttogta.

— Semmi, — mormorta a férfi.

— Olyan furcsán nyugodt.

— Erőlködik.

— Valamire készül. Én ismerem.

— Nem lesz semmi.

A kulcs fordult a zárban s belépett Vörös.

Olyan nyugodt volt, mint a halál. Kezében tartotta a fehér szegfűcsokrot.

— Megakartalak ezzel lepni, s letette az éjjeli szekrényre a virágokat.

— Határozom — kezdte újra — megfontoltam a dolgot, nektek van igazatok. Mit keressék én közöttetek. A boldog embereknek nincsen harmadikra szükségük, s én akárhogy hajszoljam is a boldogságot, meglesni többé nem fogom.

Vörös Ádám pedig hurcolja be a halószobába a prédát.

A mikor beér, odadobja a földre s hőrögvé szólal meg:

— Nesze — visszahoztam — megfojtottam — ezután összerokadt.

A halott azonban megmozdult. Levegő után kapkod előbb, majd egy-kettőt rándul, azután fölkel.

Az asszony ül az ágy szélén, tágra nyílt szemekkel, a melyek rémülten merednek a férjére. Olyan sáppadt, mint a halál. Nem szól senki. Megtörtén, megzavarodva ülnek. Végre is a harmadik, Bálint szólal meg, földreszegezett szemekkel, daczos, száraz hangon.

— Szeretem! és ő is szeret — ne állj az utunkba!

Vörös Ádám felszökik, mint a ki szíven találtak.

— Szeret! — kaczag föl fuldokolva — szeret! Szeret úgy, mint engem szeretett, mint engem szeretet? Nos hát szeresd, szeresd hát... és vad indulattal löki oda a férfit az asszonyhoz. Szeresd hát, hadd öljön meg az undor! Utálom magamat, a miért öleltelek utálom az ajkaimat, amely megcsókolt, undorít az élet, mert veled osztottam meg. Mim voltál? Az üdvösségem, a hitem, az istenem, — nem, nem, — több mindennél — a lelkem lelke, a szívem lángja, az elmém minden gondolatja — és mi az én istenem? Egy czéda, a hitem guny, az üdvösségem lidércztűz, a

lelkem lelke sár, a szívem lángja moesok. És a másik? Megszoritotta a kezemet, megitta a boromat. Megitta a véretem, ellopta a menyországomat, a hitemet, — és én nem tudtam megölni, én kores, én gyáva, én tehetetlen...

Kimerülten roskadt vissza a székre. Az asszony eltakarta kezével az arczát. Barkas daczosan ott állott az ágy mellett s merev tekintetét földre szegezte.

— És én ne álljak az utatokba, — kezdte újra Vörös Ádám, — én ne álljak az utatokba? Ha ezer életem volna, ezerszer állanék boszut; ha ezer lelkem volna, nem gyűlölnéhetne jobban, átkozni foglak, a mig lehelek, átkozni foglak haló poromban is. Közétek fogok állani — előlem el nem menekültök, a nyomotokban leszek mindig, ott leszek csókokokban, ott leszek öleléstekben, a levegőben, a melyet beszívtok...

Járt föl s alá a szobában s érthetetlen szavakat hadart, minthá megőrült volna.

Az asszony úgy összezsugorodott, szinte elveszett. Hosszu szőke haja beborította a kis párnát. Nagy kék szemei révedezve kerestek olyan pontot, a melyen megnyugodhatnának.

Nem mert többé a férjére nézni, nem mert Barkasra tekinteni. Némán tördelte kezeit és tehetetlen fatalizmussal várta, mi fog történni.

Vörös Ádám lassankint lecsöndesedett — Fel s alá járt, — majd egyszerre csak

zéhez került egy sürgöny, melyet Esterházyhoz intézett egy külföldi nagyhatalom kormányára? Picquard mindent megtett, a mit tehetett: közölte gyanuját Esterházy főnökeivel, Gouse, Boisdeffre és Billot tábornokokkal. Valaki láthatólag protezsálta Esterházyt. S ez a hatalmas protektor du Paty de Clam volt.

— S a haditörvényszék?

— Végzetes tévedés áldozata; nincs bátorságuk ezt beismerni s megzafolni s ezért tetézték bűnüket Esterházy felmentésével. Ha a törvényszék másként ítélte, az ipso facto derül, hogy Dreyfust ártatlanul ítelték. Ez az egész. Többet nem mondhatok. Magam sem tudok többet a jövőre nézve, mint ön. Az ember cselekedjék lelkiismerete s becsülete szerint, azután várjon nyugodtan.

Ezek után Zola elbucszva tölem, örömet fejezte ki a felett, hogy az angol közönség is oly érdeklődéssel kíséri ezt a küzdelmet az igazságért.

A tüntetések.

A rendőrség rajta van, hogy az utcai tüntetéseket mindenáron megakadályozza. Az antiszemita és klerikális diákok azonban új módját találják a tüntetésnek, amely ellen a rendőrség nem tehet semmit. Felülnek a magas omnibuszoknak ülésekkel ellátott tetőjére és míg az otromba járóművek lassan végigdöcögnek az utcákon, a tüntetők énekelnek és Zolát meg a zsidókat gyalázzák. A mikor az omnibusz a Cerele militaire előtt elhalad, lelkesen kiáltják:

— Éljen a hadsereg!

A közönség nagy része eddig nem sokat törődik a dologgal, de már akadnak járókelők, a kik a rendesen este hat órákor, a legnagyobb forgalom idején végbemelő tüntetést fűtyöléssel, pisszegéssel és gunyos kiáltásokkal fogadják. Ha a tüntetések a jövőben ismétlődnek, valószínűleg összekocczanások fognak történni.

A rendőrség ma több tüntetőt huszonöt frank pénzbírsággal sújtott.

Lilleben és Marseilleben tüntetések voltak. Marseilleben néhány tüntetőt könnyű büntetéssel sújtottak.

A tegnapi este nyugodtan folyt le Toulouseban az este antiszemita tüntetést rendeztek a diákok, de minden kihágás nélkül. Nantesban és Rouenban is voltak antiszemita tüntetések.

— Nagyon szerettem a feleségemet, nem szerettem mást soha és nem is fogok soha mást szeretni.

Az asszony szeméből szivárogni kezdett a köny. Vörös Ádám nyugodtan folytatta:

— Azért ne sajnáljon, maga úgy sem tehet róla.

Azzal az ajtóhoz ment s bezárta belülről, a kulcsot pedig magához vette. Egy ideig gondolkodott, azután kinyitotta az ablakot s kidobta rajta a kulcsot.

Barkas feléje indult.

— Mit teszsz?

— Majd megtudod azt is. Azt mondtad, ne álljak az utatokban. Legyen úgy. — A zsebébe nyúlt és revolvert vett elő.

Az asszony fölsikoltott, Barkas a revolver felé kapott.

— Ne féljete! — nevetett csufondárossan Vörös, — nem nektek szántam. Azt a kis önzésem talán megboosátjátok, hogy szeretetteljes virrasztókra vágytam. Nehogy utolsó ohajom se teljesüljön, azért dobtam ki a kulcsot. Így legalább addig, a míg a cselédek hazajönnek s a míg lakatost kerítenek, virrasztani fogtok mellettem, sőt azt hiszem, édes óráitokban is eszetekbe jutok néha.

— Ádám! — sikoltott az asszony.

Barkas odarohant, de már későn. A golyó biztosan talált.

Zboray Aladár.

tetések. A rendőrség mindkét helyen több le tartóztatást eszközölt.

A journal Gallifet tábornoknak egy nyilatkozatát közli, melyben kijelenti, hogy legkevésbé sem gondol arra, hogy a Dreyfus-afférben intervénáljon.

Picquard levelei.

Picquard ezredes egy idevaló bankban Gruse tábornok tízenyolcz levelét tette őrizetbe. A levelekből kiténik, hogy 1896. októberben valamennyi vezérkari tiszt a bordereau szerzősége miatt Esterházy letartóztatását követelte. — A letartóztatás már el volt határozva, de Boisdeffre tábornok közbelépett és Esterházy megmenekült. — A leveleket Zola pörének tárgyalásán fel fogják olvasni.

Dreyfus vallomása.

Több oldalról átlitják, hogy oly jegyzőkönyv, mely Dreyfus beismerését tartalmazná, nem létezik. A Droit de l'homme megjegyzi, hogy majd szereznek ily jegyzőkönyvet hamisítás árán is, hisz Lebrun kapitánynyal szemben roppant pressziót gyakorolnak. Az esküdtszék előtt huszan fognak esküt rá tenni, hogy Lebrun kijelentette, hogy Dreyfus semmi fele vallomást nem tett előtte.

Öngyilkos plébános.

Szeged, január 19.

Szenzációs öngyilkosság történt az éjjel Csanádon Hermann Mihály r. kath. plébános föbe lötte magát. A lelkészek ezen kétségbeesett tette nagy megdöbbenést keltett a községben. A jámbor keresztények megütköztek a szerencsétlen embernek paphoz nem méltó utolsó cselekedetén és ebbeli felháborodásukban, de a multiakra való visszaemlékezésükben is csak megdöbbenést, de sem részvétet sem fájdalmat nem éreznek lelkipásztoruk végzetes elhunytán.

Elszomorító jelenségnek tetszik ez a természetellenes részvétele, de a ki a viszonyokat közelebbről ismeri, ezt a halott fölött tartott ítéletet igazságosnak tartja. Hermann Mihály soha sem tudta megnyerni hívei szeretetét, sőt inkább gyűlöletet szított maga ellen. Rosszul esik kimondanunk, de úgy volt, hogy ez a pap nem élt hivatásához méltóan. A delirium tremens kergette a halálba és a községe testi életének megváltásában a maga megváltását is köszöntötte. A szomorú esetről alább közöljük levelezőnk tudósítását:

Tragédia a paróchian.

Hermann Mihály csanádi plébános az éjszaka föbe lötte magát. A szerencsétlenséget csak reggel vette észre a gazdasszonya, a kinek feltűnt, hogy a tisztelendő ur szokása ellenére mény nyolcz órákor sem jött a szobájából.

Félve nyitott be a szobájába, mert a lelkész az utóbbi időben állangóan ingerült hangulatban volt és a legesekélyebb dologért is megszidta.

Most még jobban tartott a szidástól, mert a gazdája lefekvés előtt szigorúan meghagyta neki, hogy ne háborgassa, mert fontos dolgot kell elvégeznie.

Az asszony benyitott a szobába és ujjhegyen ment az ablakhoz, hogy a függönyt elhúzza. Az ablakon beszűrődő világosság mellett meglátta az irtózatos látványt.

Hermann Mihály az íróasztala előtt a szőnyegen hevert. A feje tájékán tenyérnyi helyen megsikkadt vérfoltot látott. Rémült kiáltással a halottra hajolt. Megfogta a vállán és rázógatni kezdte. Azt hitte, hogy a boldogtalan ember — részeg. — Hogy ebben az állapotban rogyott össze és a vér talán onnan ered, hogy esős közben összezúzta a fejét.

Hiába költögette a gazdáját. — Szegény már nagyon régóta nem volt olyan józan állapotban, mint ez alkalommal. Egy kilencz miliméteres revolvernek a golyója tökéletesen bevégezte azt a munkát, a melyet az alkohol megkezdett.

A gazdasszony ijedt sikoltással rohant ki a szobából. A kocsiszínbe szaladt, hogy a kocsiszt a bíróhoz küldje. Nemsokára megér-

kezett az eljáróság mely a megtartotta a helyszíni szemlét és lezárta az öngyilkos plébános szekrényeit.

Azután felravatalozták amint illik és táviratot küldtek szomorú haláláról a csanádegyházmegyei püspökségnek.

Az öngyilkosság oka.

Ugy hitták a szerencsétlen embert, hogy a madárarezu plébános. Nagyon mostoha volt hozzá a sors. Megvont tőle minden testi szépséget és szellemi képességet sem adott neki.

De nagyravágyás az bőven volt a lelkében és ez okozta végzetét. Hogy kudarcot vallott minden törekvése, elkecseregett a lelke és ivásnak adta magát. Szörnyű mértéktelen volt ebben a szenvedélyében. Százával követte el a botrányokat, a miért igen gyakran a legszigorubb kánoni büntetéssel sújtotta a püspök.

A községe elmozdítását kérelmezte a püspöktől. De ezt a kérelmet nem teljesítették mert nem akartak vele szerencsétlenné tenni más egyházközséget.

Igy maradt Csanádon állandó háborúságban híveivel.

Két-három éve lehet, hogy országra szóló botrányt követett el karácsony éjszakáján a templomban.

Részegen ment az éjjeli misére és az oltár előtt úgy viselkedett, hogy a vallásos érzelmében megsértett nép megrohanta és isten szent házában úgy megverte, hogy nyolcz napig hevert utána az ágyban.

Az e fölött érzett szegényében még szenvedélyesebb lett az iszákossága. Az alkohol annvira megrontotta az idegrendszerét, hogy az utóbbi időben már egész testében reszkett és egyéb testi bajokkal is küzdött.

Igy érett meg benne az öngyilkosság gondolata, amelyet ez éjszaka valóra váltott. Agyonlőtte magát.

Hermann Mihály még csak negyven hat éves volt.

Holttestét, levélben írott utolsó kívánságához képest, nem bonczolták fel. A temetése holnap lesz.

Pálmai Ilka hangversenye.

— Interview és referáda. —

Debreczen, január 21.

És vége van annak a fönséges hangverseny estnek. — Hallottuk Pálmai Ilkát, az „istenit”, a művelt világ ünnepe diváját, kit meg tudnak becsülni Bécsben, Berlinben, Londonban, sőt a tengerentuli Amerika is rajong érte, csak épen hazájában nem kell csak itt játszotta el kis játékeit némelyek szerint.

Ugy, hát mi az ő vétké? Az, hogy külföldre ment. — Dehogy, hisz ez érdeme. — A debreczeni eset kitűnő példa arra, hogy ha ő Magyarországon marad, mihamar lejárja magát. — Az örökös gáncoskodók néhány év múlva ráfogták volna, hogy már öregszik, a hangja is megkopott s így csakhamar letűnt volna a szinpadról.

Belátta ő ezt s mivel úgy sem kapott Magyarországon művészetéhez méltó szerződést külföldre ment. Avagy lehet-e a dalos madárnak szárnyát szegni. Ezért neki soha le nem róható halálával tartozunk.

Magyar énekesnő külföldön olyan diadalokat még nem aratott, mint Pálmai. — Aranyos, isteni volt ő a külföld előtt is, ünnepezték, magasztalták mindenütt, a hol járt. — Pálmai Ilka ismertette meg a németekkel, angolokkal, ameriakkal a magyar dal varázsát, magyar művészetet, sőt még azt is, hogy egyáltalán van a földtekén Magyarország s ott vannak olyanok is, a kik értenek valamit a művészethez.

És a kit nem tudtak megbecsülni itt, hazájában, az éveken keresztül művészetével

vagyon szerzett magának külföldön. Vajjon, ha itt marad, építhetett volna-e egy viskót az itthon szerzett pénzen, erre feleljenek a magyar művészet nagy pártolói!

Fáj az a művésznőnek, hogy egynémely helyen így gondolkoznak róla.

És tegnap este, mikor a Bika disztermében tartott hangverseny előtt három hirlapíró felkereste, kifejezést is adott ennek.

— Isten hozta önöket uraim — mondá az isteni diva, midőn a bejelentés után beléptünk hozzá.

Barátságos meleg kézszorítással üdvözölt mindnyájunkat s sajnálkozott, hogy le sem ültethet bennünket, lévén a szobájában egyetlenegy szék.

És mi ott álltunk a sok és nagy dicsőséget aratott művésznő előtt, nem tudtuk, hogy az egész világ ünnepele diváját bámuljuk-e vagy arczának gyönyörű vonásait, mosolyra álló szájacskáját, vagy észbontó haját melyet nagyértékű diadém font körül.

— Igazán csodálok uraim, hogy több mint egy nap óta Debreczenben vagyok, a hol azt hittem nagyobb szeretettel vesznek körül, mert hisz a magyarság központjában vagyok, vagy mi az ördög, és még önök az irodalom bohémiai sem látogattak meg idáig. — Pedig a művészet és irodalom bohémiai csak testvérek és azoknak csak szeretni és pártfogolni kell egymást — mondá szeretetreméltó kedvességgel a diva.

És mi is csakugyan észrevettük, hogy beszédén érzik az idegenszerűség. — De hát lehet-e ezen csodálkozni, mikor éveken át alig beszélhetett magyarul. — De azért minden fennakadás nélkül beszél s az idegen kiejtés is csak beszédén vehető észre. — Annál jobban áll aztán az „aranyos Ilus“-nak a sejtítés.

Kimentettük magunkat a nem érdemelt vád alól. Elmondtuk, hogy velünk, a sajtó munkásaival a jelen esetben nem bántak úgy el, mint a hogy kellett volna. Hiányosan voltunk mindenről értesítve. Telefonon értesítettek bennünket, vagy pedig szolgától és pinczértől izengettek hozzánk. Pálmai Ilka láthatólag haragudott, de azért hamiskásan megfenyegített bennünket.

— Talán csak önök is nem úgy gondolkoznak, mint egyik lap itt Debreczenben? folytatta tovább kérdéseit, — mert ez fájna, igen fájna nekem,

— Oh nem méltóságos asszonyom — felelte egy közülünk. — Mi boldogoknak érezzük magunkat, ha itthon van közöttünk, de viszont abban a meggyőződésben vagyunk, hogy méltóságos asszonyom missiót teljesített a magyarság és a magyar művészet érdekében a külföldön.

S valamennyien helyeslőleg bólintottunk erre.

— No lássák kedves barátaim, — ezt igen jól esik nekem hallanl. És aztán elbeszélte hosszan, hogy miképen ismernek bennünket külföldön, barbároknak, rablóknak nevezik a magyarokat. De legtöbben egyáltalán nem is ismerik az egész Magyarországot.

— Én jól leszidom őket — folytatta beszédét bájos mosolygással a művésznő, — s aztán megmagyarázom nekik, hogy a magyar nemzetnek nincs párja a földön s végezetül elénekelek nekik egy szilaj magyar nótát s a ki még egy felórával ezelőtt nem is ismerte a magyar nemzetet, vagy ha ismerte is, hát gyűlölte, megszereti a magyarokat s olyan magyar barát lesz belőle, hogy csak no.

Lelkesen megéljenezte a tüzzel beszélő divát, a ki ezután rátért a jelenlegi helyzetének festésére.

— Itthon mindenütt szívesen fogadtak. A vidéken is idáig, de különösen Pesten, a redoutban. Tudom, hogy az impressariom nem jól végezte dolgát s különösen a helyárok igen drágák ugy-e bár? 12 frt egy páholy. Az egy kissé sok. A külföldön 5 frt a legdrágább helyár. Mint koncerténekesnő nem is vagyok én híres, legalább nem érek meg 12 frtot hanem a színpadon uraim, ha ott látnának, a hol mozogni lehet. . .

A zongoraművész csengtetett, hogy a hangversenynek kezdődni kell. És ez félbeszakította a beszélgetést

— Bocsássanak meg uraim, már énekelnem kell, de csak a viszontlátásra köszönök, mert remélem látjuk még egymást. . .

Udvarias fejbajtással távoztunk s ezzel a boldog látogatás véget ért.

És aztán megkezdődött a Bika disztermében a soha el nem feledhető hangverseny Zsufolásig megtelt a terem. Az előkelő közönség soraiban ott láttuk Kiss Áron püspököt, Dobieczy Sándor üzletvezetőt Komlóssy Arthurt családjaikkal stb.

És daczára, hogy Pálmai Ilka az egész Európa legelső operett divája nem érvényesíthette aranyos temperamentumát a kicsiny pódiumon, olyan hatást ért el dalaival, a melyhez hasonlóra régen nem emlékszünk.

Minden énekszáma után, lett légyon az bár angol, vagy francia riadó tapsvihar tört ki. Legnagyobb hatást, mint mindenütt, ugy itt is a „Little bit of etring“ hunczutkodó angol dal érte el, melyet a közönség kivánságára megismételvén egy strófáját magyerül énekelte el, a miből meglátszott, hogy nem lehet mégsem ezeket a hamiskás dalokat magyarul olyan sikkel, olyan tüzzel előadni.

Magyar nőiát is nagy hatással énekelte el, különösen a „Kőrösilány“ és bucsudala tetszett.

A művésznő ma tovább utazott Aradra. Paja.

NAPI HIREK.

Debreczen, jan. 21.

Időjárás.

A központi meteorológiai intézetnek Debreczenbe küldött távirati jelentése szerint a következő időjárás várható:

— január 21. —

Változás nem várható.

Joó István.

Megdöbbenéssel értesülünk arról a városunkban vilámgyorsasággal elterjedt hírről, — hogy Joó István, — a tiszántúli ev. ref. egyházkerület középiskolai felegyelősége Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottsági tagja s annak a millenaris diszközgyűlésen és más ünnepélyes alkalmakkor is diszszónoka, a debreczeni szabadelpvűpártnak előkelő és törhetlen hűségű tagja ma délelőtt elhunyt. Városszerte óriási részvétet keltett Joó István halála. Régebb idő óta betegeskedett már, de a bekövetkezett halálra nem mert gondolni senkisé. Mély gyászba borította a lesújtó gyász hírfőiskolánkat is mert

Joó István, mielőtt az egyházkerület által e diszes polczra emeltetett volna, az ev. ref. tanítóképezdének volt hosszabb időn át igazgatója. Joó István kitűnő pedagógus volt. Született Szatmár-Németiben 1836 június hó 17 ikén. A gymnasiumot szülőföldén végezte. 1854-ben pedig Debreczenbe jött a hittudományi tanfolyam hallgatására. A theologia végzése után egy évig elemi iskolai tanító volt a collégiumban, azután gr. Dégenfeld Ottó fia mellé ment nevelőnek és e minőségbe töltött hét évet. — Nevelősködése után a szatmári ref. egyház lelkészéül választotta, 1866—72-ig viselte a papi hivatalt. 1872 ben a Tiszántúli ev. ref. egyházi kerület a debreczeni főiskolában felállított tanító képezde igazgató tanárára választotta. E hivatalt huszonegy évig folytatta, míg aztán 1894-ben az egyházkerületi gymnasiumok főigazgatójává léptették elő. Tanári munkássága mellett több cikket irt egyes lapokban. 1879 és 1889-ban a Debreczeni protestans lap szerkesztője volt; — önállóan több egyházi beszédén kívül megjelent tőle: A vallás tanítás módszere; Emlékeszéd Amos Comenius 400 százados emlékünnepélye alkalmából. Nevelés tan kézikönyve. (1894.) Emlékeszéd Felméry Lajos felett. A 62 éves férfit bántos özvegyet, egy szép leány és egy serdülő fiu gyermeket hagyott hátra. ezenkívül nagyszámu előkelő rokonságot, kik sirva állják most körül péterfia utczi lakásán felállított ravatalát. A súlyos belső betegség különösen egy hónap óta vett nagyon erőt rajta. Két héttel ezelőtt Budapestre vitték fel, de az operációt nem hajtották rajta végre; gondos orvosi kezelés daczára a kérélhetlen halál ma délelőtt 11 órakor megölte a derék férfit.

— Látogatás a népkonyhában. Előkelő vendégei voltak ma délen a debreczeni népkonyhának, mely csak a napokban nyílt meg de már is üdvös feladatot teljesített. Ma délen ott voltak gr. Dégenfeld József főispán, kivüle Anna és Mária gróf kisasszonyok. Simonffy Imre. kir. tan. polgármester. Bészler Károly tanácsnok. Veresné Szathmáry Teréz győző élkedése miatt Szabó Kálmán alelnök és Szücs Kálmán v. tag fogadták a diszes vendégeket. A konyhában az ételeket megkóstolták és teljesen megvoltak azzal elégedve mit Györfly Józsefné felügyelő előt is kifejeztek.

— Ujabb adományok a népkonyha javára. A népkonyhára naponként folynak az adományok, ujabban Dégenfeld József 5 frt, Simonffy Imre 5 frt, Bészler Károly 5 frt, Komlóssy Arthur 2 frt. Ármós Balint 5 frt. özv. Hegyi Mihályné 5 frt. K. Tóth Kálmán 3 frt. Két ur a kapitányság utján 2 forint 50 krajczár Berger Jenőné 2 frt Popper Alajosné 1 frt. — Szabó Mihály 28 k. zsir Knol Rudolfné 6 liter zsir és 2 zsak krumpli. Hochfelder Jakabné 10 klg rizskása. Wagner Gyuláné 1 tal káposzta Friedné 1/2 veka paszuly Szücs Kálmáné füstölt hus Tikos Istvánné 2 drb. törle. Egyuttal értesítettük a t. közönséget, hogy a társas estélyek részletes elszámolása s a felülfizetők névsora az utolsó estély után fog közzé tétetni.

— Pénztárvizsgálat. Hajdúvármegye pénztárában a szokásos havi pénztárvizsgálatot ma délelőtt tartották meg Budaházy Ödön főszámvevő, Wessprémy Zoltán főjegyző, dr. Czeglédy Mihály árvaszéki ülnök és Péntze Sándor árvaszéki elnök. A pénztárban mindent rendben találtak.

— Egy tábla bíró gyász. Sárói Szabó József volt debreczeni jelenleg budapesti kir. táblabíró súlyos csapás érte, ugyanis atyja

S. Szabó viselő teg meghalt.

— U czeni—na melletti sz bővítendő még az ic szerkesztő számára, tották me hol megá nek a bel felőli kett hiteni.

— S jelentésér ellen a s megindító lást I g 18-én gél kereste a rendelje

— A városi kultura e tott lelke gos közélésének val bizto ságba sa gármeste Ábrah Lajos, Kálmán dotta az G éres Joó Ist gyelt is

— bagamé kért szá gaméron helyreál nattal v a katon

— m o n f ban rész saját k ajándék vek eze nyozó is kedett.

ben. Szá ugy lá munkáj vidékét könnye magát nemrég menetel száka Jánosib megnye sok ut mozgól ellensz ugyan arra, ho Ilosz szolgabí tét tett létszám esetleg lommál

108. m. a. h. g.

S. Szabó János volt kecskeméti városi tisztviselő tegnap 94 éves korában Kecskeméten meghalt. Az aggastyán temetése holnap lesz

— **Ujtás a vasuti állomásnál.** A debreczeni—nagyváradai országutnak a gépgyár melletti szakaszán, mely a napkeletfelé is kibővítendő pályaudvar végén vezet keresztül, még az idén felépítik a régóta sürgetett vaszerkezetű felüljárót gyalog és kocsiközlekedés számára. A helyszíni szemlét tegnapelőtt tartották meg a város és a máv. kiküldöttel a hol megállapították, hogy a tervek megfelelnek a helyi viszonyoknak, — csupán a város felőli kettős feljáró lejtősségét kell még enyhíteni.

— **Sajtópör.** A Simonffy Béla ügyész feljelentésére Dravécký Lajos és társai ellen a sajtó útján elkövetett izgatás miatt megindított sajtópörben az esküdtszéki tárgyalást Iggyártó Sándor elnök február hó 18-én gélelőtt 8 órára tűzte ki, egyuttal megkereste a polgármestert, hogy az esküdteket rendelje be.

— **Debreczen és az országos tanárgyűlés**
A városi tanács tegnapi ülésében a magyar kultúra és munkásai iránt mindenkor tanusított lelkesedéssel határozta el, hogy az országos középiskolai tanáregyesület idei nagy gyűlésének sikerét anyagi és erkölcsi támogatásával biztosítani igyekezik s az előkészítő bizottságba saját kebeléből Simonffy Imre polgármestert, Komlóssy Arthur főjegyzőt, Ábrahám László t. főügyészt, Roncsik Lajos, Oláh Károly tanácsnokokat és Szabó Kálmán aljegyzőt küldi ki. Egyuttal kimondta azt is, hogy ezen vegyes bizottságba Géresi Kálmán tankerületi főigazgatót és Jók István egyházkerületi középiskolai felügyelőt is meghívja.

— **A debreczeni katonák hazaérkezése.** A bagaméri lázadás alkalmával Debreczenből kért század katonaság tiz napot töltött Bagaméron. Mivel ott a békés hangulat már helyreállt, a század legénysége a ma déli vonattal visszajött Debreczenbe. Az állomásnál a katonazenekar várta a századot.

— **Ajándék a kollegiumi könyvtárnak.** Simonffy Béla kir. ügyész szép ajándékban részesítette a kollegiumi könyvtárat. A saját könyvtárából száz értékes könyvvel ajándékozta meg. — Vegyes tartalmu művek ezek. — amelyekkel a nemes adományozó igazán hasznos, kedves dolgot cselekedett.

— **Szociálisták mozgalma Szatmármegyében.** Szatmármegyében a szociálista agitátorok úgy látszik, nem hagynak fel gyalázatos munkájukkal. A megyének ugynevezett Nyirvidékét szemelték ki működésük teréül, a hol könnyen sikerül nekik veszedelmes tanak magát a munkásnép között elhinteni. Csak nemrég emlékeztünk meg arról a véres kimenetelű munkászendülésről, melyet a mátészalkai járás egyik népes községében. Kántor Jánosiban rendeztek a szociálista tanoknak megnyert munkások s ma már a bujtogatók után a járás tiz községében kezdenek mozgolódni a szociálisták. Még eddig nyílt ellenszegülésben vagy lázadásban nem törtek ugyan ki, de maga a mozgalom híre elengedő arra, hogy a járás nyugalma felzavarja. — Illosváry Endre, ez az erélyes kezű főszolgabíró, a mozgalom hírére rögtön jelentést tett felettes hatóságának s a csendőrség létszámának megerősítését kérte, hogy az esetleg lázadásban kitörő zendülést karhatalommal rögtön elfojthassa.

— **Megkerült lótolvaj.** Lapunk tegnapi számában részletesen megírtuk, hogy Kovács József egy lóval eltűnt. Ma az ügyben új fordulat állott be. Kovács József ma reggel önként jelentkezett az I. kerületi rendőrségnél Ott előadta, hogy a reá bízott 25 frtot ő elmulatta, de nem Ujfehértón, hanem Debreczenben. Tegnap reggel észére tért, bűnét megbánta, megakart vállalni életétől. Háromszor fogta magára a gyilkoló fegyvert, de az mindannyiszor csütörtököt mondott, 4 szer elsült de nem talált. Miután ilyen módon nem sikerült az életet magától, elfutott a faragó utcái lakásáról és egész nap azon töprengett, hogy mi módon vessen véget nyomoruságos tengődésnek. Ma tettét megbánva önként jelentkezett a rendőrségnél. Részletes, töredelmes vallomást tett, elbeszélte a tolvajlás és bujdosásának minden részletét, felmutatott két érdekes levelet, melyet akkor írt, mikor öngyilkosságot akart elkövetni. — A vizsgálat ez ügyben még mindig folyik.

— **Huszonegy.** Steiner János „Vörös Ökörhöz” címzett vendéglőjébe tegnap-estefelé két, névszerint Sipos János és Molnár András napszamos tért be, hogy a napali fáradtságot kipihenve egy kis borba öntsék bujokát. Borozás után kártyázni kezdtek még pedig nemzeti kulturjátékot: huszonegyét játszották az atyafiak, mit tudvalevőleg nyilvános helyen daczára minden kulturális színezetének folytatni tilva van. — Folyik csendesen a játszma, nagy a bankja Siposnak, retirálni akar vele, de őh véget éppen akkor lép be hnyag büszkén egy rendőri zubbonyba bujt uraság, ki a törvény nevében szavak kíséretében megspregolta a bankot. A játzók nagyon megijedtek, felugrálva helyökről menekülni igyekeztek a rend éber öre elől, de annak volt annyira tapintata, hogy neveit megkérdezte a huszonegyest játszó uraknak. A elfoglalt bankot és az elkobzott 32 levelű bibliát beszállították a rendőrséghez, hol ha a t. rendőrség unatkozik, — folytathatja a nemes játszmat.

— **Kéménytűz.** Tegnap este 10 óraker könnyen veszélyessé válható kéménytűz keletkezett özv. Szentpétery né vargautezai lakásán. Az eddig még ki nem derített okból keletkezett kéménytűzet a szomszédban lakó 2 tüzoltó oltotta el.

— **Megugrott tolvaj.** Nagy Mihályné sirály-utcai házába e hó 13 án este egy eddig ismeretlen ember diszbetörést eszközölt. Nagy Mihálynének Balogh Imre nevű lakója úgy adja elő a dolgot, hogy a kérdéses napon este 9 óraker kiment az udvarra. A kutya szokatlan módon ugatott, mire ő figyelmes lett és ott egy idegen férfit vett észre. Balogh Imre megrémült, mert az udvarban egyedül volt, a házbéliek ugyanis már akkor éjjeli nyugalomra tértek. Erre nagy zajt csapott, mire a házban lakók mind kiszaladtak az udvarra, de nem tudták a zaj okát. A megijesztett házbéliek széjjel néztek az udvarban és ott 2 üres zsákot egy botot s egy szűrt találtak, az udvar kerítéséhez pedig egy létra volt támasztva, melyen az ismeretlen tolvaj a zaj hallatára kimenekült az utcára. A két zsákot az esetleg szerzendő zsákmányra hozta a tolvaj, de se zsákmányt, se zsákot nem vitt el, sőt még a szűrét is ott hagyta. A rendőrség kutatja a megugrott tolvajt.

Színház.

Műsor.

Hétfőn: A gyimesi vadvirág; Géczy I. népszínműve.

Kedden: A hivatalos feleség; másodszer.

Szerdán: Fernando, (vagy a földalatti Paris). Sardou V. nagyhatású színműve.

Csütörtökön: A falusiak; Szigeti J. eredeti színműve.

Pénteken: L. Komáromy M. vendéglátékául, bérletszünetben: A libapásztor; Forray M. operetteje.

Szombaton: L. Komáromy M. vendéglátékául, páratlan bérletben: Ninette; franczia operette.

Vasárnap este: L. Komáromy M. vendéglátékául bérletszünetben: Az igmándi kis pap; Berczik A. népies színműve.

Hétfőn jan. 31-én L. Komáromy M. vendéglátékán, páros bérletben: A cornervillei harangok; — Planquette operetteje.

Az igazgatóság.

* **A dolovai nábob leánya.** Herzegh Ferenc e kitűnő alkotása nálunk csak akkor kerül színre, ha gyorsan műsor változás áll be. Így történt tegnap este is mikor hirtelen kellett előrántani egy darabot. Daczára a Páli may koncertnek mégis szép számú közönség nézte végig a változó sikerrel lefolyt előadást. Torján Gidát Vidor játszotta, tőle nem remélt sikerrel. Vidor az idén különben már több ízben adta tanujelét, hogy tud ő játszani is. Vilma Fái Flóra hű alakításban mutatta be. Határozott haladást kell konstatálnunk a multkori alakításhoz képest. Szép organumát természetes játékat, mind érvényre juttatta. Legfőlebb szerencsével Szabó Irma oldotta meg kis szerepét, kit kétszer nyílt színen tüntetett ki a közönség a elismerő tapsával. Tanay fess és sikerült Loránt hadnagy volt. Rubos Biliczkye már mingenki előtt ismeretes, most csak ismételés lehet a dicsőretet. Fenyéri, Kiss Irén, Bartha, Makray, jók voltak.

* **Hivatalos feleség.** Ez cizmen két darabot adtak elő a budapesti színpadokon, mely mindakettő ugyanazon regényből készült. Az egyik „színmű” Komor Gyula fordította s a fővárosi színpadon játszták nagy sikerrel, a másik „vigjáték”, mely a vigszínház műsordarabja. Nálunk az előbbi kerül színre, mert az a jobb. A ki vigjátékká alakította, ki vette a darab lelkét, mozgató erejét. Az a nihilista-nő, a darab hősnője, a ki bosszút lihegve le akarja lőni a rendőrség fejét, egy uralkodó herceget (a regényben magát a hőst) csak komoly alak lehet — ha nem az, nem hiszünk neki. Ez megmarad a színműben, az általa bajba keveredett amerikai azonban már teljesen komikus alak, az az komikus a helyzetek, melyekbe keveredik. A darabban a vidám és komoly helyzetek és jelenetek jólesően váltják fel egymást s egy zajos színházi estre van kilátásunk.

A falusiak. Az a szép siker, melyet Szathmáry Árpád s a társulat a „Raug és mód”-dal elért — arra indította az igazgatót, hogy Szigeti bácsinak egy másik ép olyan kedves és poétikus darabját, a Falusiak at is színre hozza. A főszerepeket Kiss Irén, Szabó Irma, Szathmáry, Komjáthy és Tanay játzák.

Külömfélék.

+ **A női szépség iskolája.** Ilyen cizmű iskolát nyitottak meg e hónap elsején New Yorkban. A leányok és asszonyok alapos oktatást nyernek itt arról, hogy miképpen kell a testet ápolni, a jarást és testtartást nemessé tenni, a bőr színét finomítani, a hajat művészi-esen megfésülni, a ruházat megválasztásában a helyes ízlést eltalálni. Az iskola tekintélyes nők vezetése alatt áll; a különféle asszonyi szépítészerekből külön kiállítást rendeznek, ahova férfiaknak tilos a belépés. A megnyitás napján oly tömegesen látogatták a kiállítást hogy a vendégeknek csak egy harmadát bocsáthatták be a termekbe; a tanulni vágyók pedig annyian voltak, hogy a jelentkezők nagy részét el kellett utasítani helyszűke miatt. Az iskolával kapcsolatban házasságközvetítő iroda is van.

× **Art-e a dohányzás?** A Young Man cizmű angol folyóirat egyik legújabb számában hiresebb orvosok véleményét közli a dohányzásról. A szeszes italok élvezetének ellenzői közt is sokan akadnak, a kik nem tart-

ják károsnak a mértékletes dohányzást. Dr. Kerr Norman azt mondja, hogy vétkezne a tudomány és a tapasztalások ellen, ha azt állítaná, hogy a dohányzás minden esetben ártalmas. A dohányzás egyéb hasznos alkatrészekén kívül fertőtlenítő anyagok is vannak.

— Ha lázbetegem közé kell mennem, — szól Kerr doktor — mindig dohányzom. A dohányfüst megöli a kolera és a tüdővész bacillusait. Ha családapa a munkától kimerülten és ingerülten hazatér, mindenben kifogást talál, bántja a gyermekek lármája, nem tetszik neki az étel, vagy más egyéb, csak kínálja meg a felesége egy pipa dohánynyal, s a vadállat szerény báránykává változik és ismét helyre van állítva a házi béke.

Dr. Vilson a cigarettázás ellen foglal állást. Ezt károsnak tartja, mert azáltal, hogy kiesi, sokat fogyasztanak belőle. A mérsékelt dohányzást ő sem ellenzi.

× **Végzetes csók.** Rómában történt. Egy társaságban arról beszélgettek, milyen batasa lehet a földre adott csóknak. Jelen volt egy orvos is, aki azt mondta, hogy a földre adott csóknak könnyen sükettség lehet a következménye. Amikor a társaság szétszórt, hazamenet a fiatal báró Riccardi tréfálkozva megkérdezte menyasszonyát, vajjon megcsókoltatná-e magát a földre és nem félne-e a következményektől? — A szép leány nevetve felelte:

— Csak csókolj meg!

Alighogy a leány ezt kimondta, Riccardi czuppanó csókot nyomott menyasszonya fölére. Ebben a pillanatban a fiatal leány szülő fájdalommal érezte a fölében és még azon az éjjelen orvoshoz kellett mennie, mert fájdalmat egy hevesebb lettek. A leány állapota napról-napra súlyosbodott és az orvos operációt mondott szükségesnek. — De később jött ez a beavatkozás és a fiatal leány megszokott.

× **A fióküzlet.** Sétálgató ur: Mit, maga itt is kéreget! Hiszen a templom előtt már adtam egy pár krajczárt.

Koldus: Kérem, itt van a fióküzletem.

× **Enfant horrible.** Udvarló (az imádottja öcséséhez) Bandika, nem adhatnál egy fűrtöt a Margit nénéd hajából?

Bandi: En nem adhatok, de szívesen megmondom, hogy Margit hol vásárolja a haját.

× **Ebéd egy fillérért.** London egyik külvárosának legsötétebb utcájában van a világ legolcsóbb vendéglője. Egy fillérért egész ebédet adnak. Délben, ugy 12 és 2 óra közt százával mennek a szegény emberek, foglalkozás nélküli munkások, házalók, suhancok ebbe a primitív, gyéren világított földalatti helyiségbe. Egy nagy kerek asztal körül szorongnak a vendégek, az asztal közepén pedig nagy táblán valami pépszerű étel áll, mintegy ötven-hatvan kilogrammnyi főzelék és borjúmáj. Mindegyik vendég kap tányért és kanalat s egy fillérért ehetik, amennyi jól esik neki s ihatik hozzá egy pohár vizet is. Ebéd után minden vendég maga mosogatja el a tányérját és az evőeszközöket.

+ **Királyné keztyűje.** Marguerite olasz királyné nemrég egy kis paraszt leányt azzal bizott meg, hogy készítsen a születése napjára egy pár selyem keztyűt. A selymet maga a királyné adta. A meghatározott napon meg is kapta a felséges asszony a nagy gonddal elkészített keztyűket. A kis leány nemsokára a királynétől sajátkezüleg írott köszönő levelet kapott, amelyhez egy pár keztyű volt mellékelve, az egyik tele pénzzel, a másik czukorkával. A levélben azt kérdezte a királyné, melyik keztyű szerzett neki nagyobb örömet? A felelet így szól:

Kedves királynéni! Sokat sirtam én a te ajándékod miatt: a papa elvette tőlem a pénzes keztyűt, a czukorkákat meg a kis öcsém ette meg!

+ **A bajszos nők.** Egy inkább tudós, mint udvarias francia annak a meggyőződésnek adott kifejezést, hogy mostanában sokkal gyakoribb a nőknél a bajsz, mint a régebbi időkben. A francia nők öt százaléka nem képes el t ű n t e t n i felső ajka fölül az érdekes pelyhecskéket. A konstantiná-

polyi asszonyok ékes kis bajuszát bátran megirigyelheti akármelyik epekedő ifju. Spanyol- és Olaszországban is igen sok a bajszos asszony.

CSARNOK.

A mennyország kapujában.

Irta: Jakab Ödön.

Szegedi Kálmán félrehúzódott egy sarok asztalhoz és egy teát rendelt. Aztán elővette a képes lapokat s unatkozva böngészni kezdte.

Azonban csakhamar egy éktelenül borzasra fészült, fehérhútt kisasszony teremt az asztalnál s egész bizalmasan leült, közvetlen melléje.

A vendéget ez roppant fészélyezte! Boszankodva tekintett körül a teremben: vajjon nem látja valamely ismerős? azután meg nyersen a kisasszonyhoz fordult:

— Mit keres itt? Nem hittam!

— Annál jobb vagyok, hogy mégis ide jöttem.

— Távozzék?

— Ejnye, mucuskám, ne indulatoskodj. Jobb lesz ha nekem is kérsz egy csésze teát.

— De menjen ha mondom!

A kisasszony ahelyett, hogy elment volna édesen rámosolygott és az arcát enyelegve végigcizirógatta.

Erre Szegedi Kálmán végképen kijött a békéttérésből. A tolakodó lányt kiméltelenül lökte el magától.

— Takarodjék, arcátlan!

De alig ejtette ki e szavakat, oda sietett a kávé s gorombán ripakodott rája:

— Hallja az ur! Ne sértegesse a kisasszonyt, csak annyit mondom!

— Tanítsa hát becsületre!

— Az tud annyit, mint az ur!

— Hogy mer így beszélni velem?

— Ne peroráljon nekem! huzza meg a bagariát, amíg jól van dolga!

— Még fenyeget?

— Sőt ha nem elég, mindjárt felfric-kázom?

— Kit? Engem?

— És ezzel az otromba nagy kávést hatalmasan arczul csapta.

Erre pokoli riadalom, sikol ozás támadt a kávéházban. Az emberek fölugráltak az asztalok mellől székek csörömpöltek, pinczerek futkostak, ordítva kiabáltak rendőr után s csak úgy üdvöltött a szentes káromkodás Szegedi Kálmánt egy pillanat alatt tizen is megragadták s erős ütéseket mértek az arcára fejére.

Az izmos kezek között tehetetlenül vörögött, a nélkül hogy bár egyetlen ütést felfoghatott volna. Ugy elsötétült előtte a világ mintha egy lámpa se égne az egész teremben. A kiabáló hangok tompa morajja zavarodtak össze a fölében, mint a folyó zugása annak, aki lebukant a vízbe. Azt sem tudta jóformán: mi történik vele? — Csak azon vette észre magát, hogy künn van az utcán, Kidobták a hóba. Akár egy hitvány mihaszna naplopót.

Mire a józanító hideg magához téríté, ott mellette a rendőr. Főlemelte a földről és be akarta kisérni a kapitányságra.

— Hagyjon nekem békét! Itt van a névjegyem!

— Nekem nem elég a névjegy. Az hamis is lehet. Es önt nem ismerem.

— Ismerem én, szölt egy ismerős hang a járdáról. — Ereszsze szabadon Elég a névjegyem.

Szegedi rémulten látta, hogy ez az ismerős hang fiatalamber, akit a véletlen segítségül hozott az ő kikoszorozott vetélytársa Rendőrségi tisztviselő.

Bezzeg nem örvendett a legyőzött vetélytárs nagylelkűségének! érezte, hogy mondani kellene valamit annak az embernek, de kábult agyával hamarjában nem tudta: mit mondjon? Lesütött fővel, mélyen megalázva sietett odébb a gyalázat helyéről.

Komisz, kegyetlen téli éjszaka volt. Az utcákon sikongve száguldozott a szél és söpörte a havat maga előtt. Egyenetlenül fölhalmozott hóbuczkákba gázolt az ember lépten-nyomon.

Az utczei lámpák revedező lánggal, hidegen lobogtak, mialatt a vihar haragosan zörgette rajtok az üvegtáblákat. Némely utca teljesen néptelen volt; legfőlebb egy-egy kiszorult, elgémberedett macska szaladt ide s tova, hogy valamelyik pinceablakon át fedél alá jusson.

Szegedi Kálmán csak ment, rohant a fergegetes éjben, — mint akit üldöznek. — Czelálanul csatagolt a nagy alvó palota sorok közt. Nem nézte merre jár? Neki már mind-egy volt!

Amint jobban, jobban visszatérve az eszmélete: egyre kétségbeejtőbbnek látta a helyzetét! Világosan állt előtte az egész tragédia.

Ő, akit még tegnap irigyelt, boldog szep- lőtlen multu embernek tartottak, most egy szégyenletesen megvert, kidobott, porig alázott szánalmas teremtes. Még a lovagias elégtételt sincs kin keresnie! Egy nyomorult nyárspolgár és a pinczérei verték agyba-főbe! Többé nincsen helye sem a mennyasszonynál, sem más társaságban, ahol a személyes becsület-ről csak valamicskét tudnak! Vége van mindennek!

Elveszített mindent... Neki-neki támaszkodott egy-egy lámpa oszlopának s átkozta azt a végzetes perczet is, amelyben arra gondolt, hogy kávéházba menjen! Milyen közel állott már a boldogsághoz s milyen messze esett egyszerre meg a reménység-től is!

Felvergődött valahogy a mennyország kapujáig s most itt a küszöbén kell halálosan összeroskadnia!...

Mert azzal tisztában volt, hogy gyalázatát sehogy sem lehet titokban tartani. — A rendőrség utján tudomást vesznek az esetről a lapok s holnap imár teli kürtölik bemoeskölt nevével az egész országot. Legyőzött ellenfelének pedig mindenestre lenni fog rá gondja, hogy mennyasszonyéknál még az esküvő előtt értesüljön az esetről a család. A következményeket pedig akárkinek könnyen el lehet képzelni...

Oh, nincsen, — nincsen itt már me-nekvés!

Nem is tudta: hogyan? — csak egyszer azt látta, hogy a Margit-hidon bolyong. A Duna sötéten, titokszerűen terült el alatta. Zajlott.

A nehéz jégtáblák reczegve, dörögve ütköztek a kemény pillérekbe, hogy széthasadjanak s darabokban ismét tovább bujdosanak.

Valami különös hidegség lehelte fel a mélyből: a megsemmisülés, a halál hidege, mely biztos orvosságot ígér minden bura, bajra.

Megállott a hid közepén s az oldalvasnak dőlve, szorongó szívvel, mereven bámult le sokáig a fekete mélységbe. Hánytorgatta, fontolgatta a földi élet bus, reménytelen voltát s még egyszer összegezte elméjében az eshetőségeket.

— Nem, nem! Itt nincsen más megoldás zokogta végre keservesen.

Azzal hirtelen fölkapaszkodott a hid karjára s kétségbeesetten bugta be az éjsz-kában.

— Istén veled, világ!

E perczben az inasa gyöngéden megérinté vállát:

— Nagyságos ur! Tessék felébredni! Kilencre jár. A szabó elhozta az új ruhát az esküvőre.

Szegedi Kálmán erősen megrázkódva kepta fel a fejét s ziháló lélekzettel bámult körül a szobában, mintha nem akarja a szeméinek hinni. Verejtékes homlokát bágyadtan simított végig a kezével s mélyen felsőhajtott:

— Rottenetes álom!

(Vége)

KÖNYV- és KÖNYOMDAI MUNKÁK

KÖNYV- és KÖNYOMDAI MUNKÁK

KUTASI IMRE

KÖNYV- és KÖNYOMDAJA
Debreczenben. Nagyvárdi utca 2087. sz. Gáll Ferencz háza. — Ajánla magát mindenféle

KÖNYV- és KÖNYOMDAI MUNKÁK
gyors és pontos elkészítésére

Ejvállal: tankönyveket, hírlapokat, folyóiratokat és rovatozott íveket,
ÉT-, BOR- és ÁRLAPOKAT; DÍSZTŰVEKET
arany, ezüst és szlunyomatban;

díszes egybekelési- és látogató-jegyeket.
Szóval a nyomdászathoz tartozó megrendelések gyorsan és hiba nélkül, a legjutányosabb árban eszközölhetnek.

A papír gyári árdan számittatik.
HIRDETESEKET a kiadásomban naporkint megjelenő „DEBRECZENI HIRLAP”-ban legolcsóbban számítva közlésezzek.

KUTASI IMRE
könyv- és könyvmda tulajdonos.

MINNETS LONDON
DÍSZKLEVEÉL 1871

a legjutányosabb árakon felvállaltatnak.

Debreczen, 1898. nyomtatott Kutasi I. könyvnyomdájában